

STEJNÉ PŘÍBĚHY, JINÁ JMÉNA

AKTIVITA: JAK VZPOMÍNÁME

Anotace:	Žáci vzpomínají na důležité osobnosti nebo události spjaté s historií Československa nebo jejich obce a vytváří vlastní návrhy k uctění památky (např. návrh pamětní desky, sochy, výstavy atd.). Zkoumají lokální památníky a zamýšlí se nad osudem jednotlivce v rámci velkých politických dějin.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZV) OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: komunikativní, sociální a personální, občanské OV: komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	14+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zamýšlí se nad důvody vzniku památníků a pamětních desek; ▪ zvyšují si povědomí o lokální historii; ▪ navrhují vlastní způsoby k uctění památky významných osobností.
Délka:	7–14 dní (1–2 vyučovací hodiny na úvodní část aktivity a projekci filmu, následuje samostatná domácí práce, zadání projektu, realizace a závěrečná reflexe)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ZADÁNÍ PROJEKTU do každé skupiny ▪ papíry, psací potřeby
Postup:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt zahájíme brainstormingem – ptáme se žáků: <i>Jaký význam mají památníky, pamětní desky či pomníky? Vybavíte si konkrétní příklad v místě vašeho bydliště? V čem se od sebe liší připomínka osudu jednotlivce a historických událostí státu?</i> 2. Následuje projekce filmu. 3. Bezprostředně po projekci provedeme reflexi emocí žáků pomocí <i>metody I.N.S.E.R.T.</i> Vyzveme žáky, aby si vzali papír a tužku. Papír rozdělí na čtyři pole, která nadepíší znaménky plus (+), minus (-), vykřičník (!) a otazník (?). Ke znaménku plus uvádějí to, co na filmu vnímají jako pozitivní, ke znaménku minus naopak to, co vnímají jako negativní. U vykřičníku mohou hovořit o tom, co pro ně bylo ve filmu nové. Otazník umožňuje klást otázky – odpovědi na ně

pak lze poskytnout různými způsoby: od společného hledání (doporučujeme využít **INFORMAČNÍ TEXTY k AV lekci**) přes zadání práce na příští hodinu až po možnost, že odpovíme sami.

Poznámka: Využít můžete i *další metody reflexe* po filmové projekci.

4. Následně vyzveme žáky, aby se do příští hodiny prošli místem bydliště a školy a všimli si lokálních pamětních desek, pomníků a památníků.

Poznámka: Žáky je dobré předem motivovat, např. tím, že je požádáme o pořízení fotografií nebo hledání míst, která jsou spojená s konkrétními osobnostmi.

5. Další hodinu začneme sdílením. Ptáme se žáků: *Jaká místa jste navštívili a komu byly určeny konkrétní památníky a pamětní desky? Co vás zaujalo nebo překvapilo?*

6. Následně rozdělíme žáky do pěti skupin podle libovolného klíče a do každé skupiny rozdáme **ZADÁNÍ PROJEKTU**. Každá skupina má za úkol vytvořit návrh pamětní desky nebo jiné formy vzpomínky na konkrétní osobnost, jejíž osud je významně spojen s důležitými historickými událostmi naší země nebo s lokální historií.

Poznámka: Není nutné mít detailní znalost o dané osobnosti, stačí její bližší označení, společenská role, povolání atd.

Reflexe:

Reflexe probíhá formou prezentace práce jednotlivých skupin a závěrečnou diskusí nad možnostmi a důvody připomínání osudů konkrétních jednotlivců v kontextu důležitých historických událostí.

Zkušenosti z praxe:

Lekci jsem testoval s druhým ročníkem lycea (16–17 let). První hodinu jsme začali otázkou po smyslu památníků a pamětních desek ve veřejném prostoru a brainstorming dobře splnil roli otvíráku. Po projekci filmu „*Jak jsem se stala partyzánkou*“ jsme provedli reflexi pomocí metody I.N.S.E.R.T. Na závěr jsme si zadali úkol na příští týden s tím, že jsem omezil výběr památníků / pamětních desek na období 20. století. Po týdnu pak proběhlo sdílení, ale měl jsem pocit, že této části úkolu nevěnovali tolik času, co mohli. Následovalo zadání hlavní části projektu. Do pětičlenných skupin se studenti rozdělili tak, aby měli totožné či co nejbližší bydliště. Řekli jsme si, že cílem je vytvořit návrh pamětní desky / památníku ideálně nějaké lokální osobnosti či výstavy o ní, jednou z možností byla i připomínka významné historické události. Pokud možno nehledat na internetu, ale snažit se zjišťovat informace třeba v knihovně či na městském úřadě a zamyslet se nad estetickým záměrem. Na dotaz, v čem mají své návrhy tvořit, jsem doporučil Canvu, ale jinak jsem jim nechal úplnou svobodu včetně návrhů kreslených rukou.

Trochu jsem se obával, jestli to do týdne stihnou, ale stihli a určitě lépe než první část projektu. Většinou šlo o návrhy památníků lokálních osobností, dvě skupiny se rozhodly připomenout událost a jeden projekt byl částečně výstavou. Po každé prezentaci jsem skupině pokládal doplňující otázky podle kontextu – Kde jste hledali informace? Proč jste vybrali právě toto místo pro památník? Jak jste spolu konzultovali formu památníku a proč jste zvolili právě tuto? Existuje už v obci nějaká připomínka této osobnosti? I z odpovědí bylo vidět, že některé skupiny nad svým dílem určitě přemýšlely, a věřím, že všechny se snažily o důstojný výsledek.

Projekt jsme zakončili závěrečnou diskusí. Ptal jsem se, co si při zpracovávání projektu uvědomili a zda se nějak změnil jejich pohled na okolí. Některé reakce byly opravdu velmi pozitivní, například: „Super projekt, moc nás to bavilo, budu si víc všimnout památníků / pamětních desek.“

Jiří Kleker, Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb, Litoměřice, příspěvková organizace

STEJNÉ PŘÍBĚHY, JINÁ JMÉNA

ZADÁNÍ PROJEKTU: NÁVRH PAMÁTNÍKU NEBO JINÉ FORMY VZPOMÍNKY NA LOKÁLNÍ OSOBNOST, JEJÍŽ OSUD JE VÝZNAMNÝ V KONTEXTU HISTORICKÝCH UDÁLOSTÍ NAŠÍ ZEMĚ

Projekt je zaměřen na zkoumání lokální historie a významu osudu jednotlivce v rámci historických událostí.

Cíl projektu:

Vytvoření návrhu památníku či jiné formy připomínky života konkrétní osobnosti v souvislosti s významnými historickými událostmi naší země nebo v souvislosti s lokální historií.

Jak na to:

1. V rámci své pracovní skupiny si položte následující otázky a hledejte společně řešení:

- *Jakou formou připomeneme významnou osobnost?* (pamětní deska, výstava, expozice na určitém místě apod.)
- *Proč chceme zvolit právě tento způsob připomínky?*
- *Jaké údaje bude naše připomínka obsahovat?*
- *Koho budeme připomínat a proč?*

Poznámka: Konkrétní osobnost můžete vytipovat na základě procházky místem bydliště a školy, můžete se inspirovat protagonisty a příběhem filmu nebo můžete o pomoc s vytipováním zajímavé lokální osobnosti požádat v městské instituci (knihovna, muzeum, úřad atd.).

2. Zamyslete se nad jednotlivými fázemi projektu (rešerše informací, plánování, realizace, propagace atd.) a rozdělte si role v týmu. Položte si následující otázky a hledejte společně řešení:

- *V jakých institucích budeme vyhledávat fakta o zvolené osobnosti?*
- *Z jakých historických pramenů budeme vycházet?*
- *Kde budeme hledat osobní vzpomínky na zvolenou osobnost?*
- *Jak budeme prezentovat výsledky naší práce na škole?*

3. Důležité je také přemýšlet o tom, kdo vám může pomoci (učitelé, spolužáci, přátelé, rodina).

4. Pokud se neobejdete bez financí, zkuste vymyslet, jak zapojit vedení školy, které by vám mohlo se zdroji pomoci (případně vám dát tip na jiné zdroje). Je ale mnoho udržitelných a komunitních projektů, které lze zrealizovat i bez financí a za pomoci přátel a rodiny.

5. Vytvořte konkrétní návrh památníku (památní desky, výstavy atd.) podle domluveného řešení.

6. Pro úspěšný projekt je důležité o něm dát vědět – můžete k tomu využít sociální sítě, nástěnky, školní časopis apod.

7. Vaše projekty nás zajímají. Budeme rádi, když nám dáte vědět, co chystáte, a pošlete nám fotografie vašich návrhů na michaela.malkova@jsns.cz ke zveřejnění na portále JSNS.CZ.

Tip: Ve třídě se můžete domluvit, že o projektech budete hlasovat a že ty, které vyhodnotíte jako nejlepší a proveditelné, se pak pokusíte zrealizovat. Mohou to být ale i všechny projekty, není nutné žádný vyřazovat.